

Az Egyetemi Könyvtár Kézirattára

Hogyan jött létre Kézirattárunk? Történeti visszapillantás

A Debreceni Egyetemi Könyvtár két éves előkészítő munka után, 1918 májusában nyitotta meg kapuit az olvasók előtt. Hosszas tárgyalások, egyeztetések előzték meg Könyvtárunk alapítását, hiszen a Református Kollégiumban gazdag és nagy hírű könyvtár működött, a tudományos igényeknek megfelelő gyűjteménnyel és kéziratokkal. Talán ez a körülmény ad magyarázatot arra, hogy négy évtizeden át, 1918-tól még nem folyt kéziratári tevékenység könyvtárunkban. 1955-ben, néhány évvel azután, hogy könyvtárunk a hazai köteles példányok második teljes körű gyűjtőhelyévé vált, lehetőség nyílt arra, hogy a könyvtáron belül új gyűjteményi egységek alakuljanak. A már működő Bibliográfiai Osztályon készítették el a tervet a Kézirattár létrehozására, amely alapján működik ma is.

Hogyan épült gyűjteményünk?

Kézirattári különgyűjteményünk alapját több, különböző forrásból származó kéziratok állomány képezte. Ide kerültek a korábban tanszéki kezelésben volt régi, 1920-as, 1930-as évekbeli **tanári szakdolgozatok, pályamunkák és doktori disszertációk. Ajándékba kaptunk számos professzori hagyatékat, amelyekből személyi fondokat** képeztünk. Egyetemünk sok **kiváló tudós tanárának hagyatéka** került kéziratárunkba: pl. **Rugonfalvi Kiss István** történelem professzor, **Országh László**, az Angol Tanszék professzora, **Hankiss János** romanista professzor, **Csűry Bálint** nyelvész, **Juhász Géza** irodalomtudós, **Milleker Rezső, Kádár László** geográfus és **Balla Lajos** ókortörténész kéziratjai. **E neves, iskolateremtő professzoraink, tanáraink kéziratok hagyatéka** a legjelentősebb állományrészünk. Kézirattári gyűjteményünk gyarapodásához hozzájárult az **Emlékkönyvtár** anyagának gyűjtése is, amelyet szerzői felajánlásokból fejlesztettünk ki, s amely oktatóink, kutatóink tudományos publikációit tartalmazza. A **Csokonai Színház** színműtárából **kéziratok kottákat, zenés és prózai művek szöveggönyveit, szerepkiírásait** vehettük állományba. Ez igen jelentős mennyiségű kézirat **színháztörténeti** dokumentumot jelent.

1957. július 1-től a kéziratok beszerzésére az Egyetemi Könyvtár saját költségvetésében elkülönített összeget kapott. *Ezért ezt a dátumot tekintjük a Kézirattár hivatalos megalakulásának.* Az 1950-es években még nagy összegnek számító 10000 forintos költségvetési keretből így vásároltuk meg, többek között, a nyugdíjazott **Pálfy József** hírlapszerkesztő sajtótörténeti munkáit és **Sőregi János** a Déri Múzeum volt igazgatójának feljegyzéseit, naplóit, helytörténeti tanulmányait. Ezek igen nagy kortörténeti értékkel bírnak.

Gyűjtőkori elvünk szerint főleg az egyetemi vonatkozású **egyetemtörténeti dokumentumok gyűjtését helyezük előtérbe.** Ennek köszönhetően mára már gazdag **Egyetemtörténeti Gyűjteménnyel** rendelkezik kéziratárunk, amelyre alapozva számos **kiállítást** is rendeztünk az Egyetemi Könyvtárban, többek között, az idén fennállásának 100. évfordulóját ünneplő Bölcsészettudományi Kar Centenárium Jubileumi kiállítását. Ez a tárlat november 11-ig látható a könyvtár előcsarnokában.

Célunk, hogy élővé, közkinccsé tegyük ezeket az értékeket. Kézirattárunk jelenleg az Egyetemi Könyvtár Kassai úti kampuszán, a Társadalomtudományi Könyvtár épületében helyezkedik el és összesen kb. 914 polcfolyóméter levéltári anyaggal rendelkezik. Gyűjteményünk így igen **jelentős forrása az intézménytörténeti, várostörténeti és helytörténeti kutatásoknak.**

Juha Enikő

A dokumentumok helyben használhatók, a kéziratokra vonatkozó speciális szabályzat betartásával. A katalógusban a helyrajzi szám előtti betűjel mutatja a kéziratári gyűjteményt (pl. Egyetemi Emlékkönyvtár **E**, disszertációk **A, D**, kéziratok **Ms**).

***

Az Egyetemi Életben eddig megjelent cikkeink elérhetők a DEA-ban.

Köszönettel várjuk észrevételeiket az info@lib.unideb.hu címre, melyekkel hozzájárulhatnak a Könyvtár fejlesztéséhez, szolgáltatásaink megújulásához!

